

БЗ 19294

с. пилипенко

айки

в-во
УКРАЇНСЬКИЙ
РОБІТНИК

*Друкарня
Робітнич. Кооп. Вид-ва
„Український Робітник“
Харків*

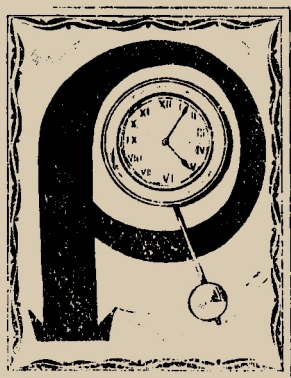

СТАРА БАЙКІВНИЦЯ

обачиш байківницю,
Ти не кажи — дурниця,
Бо пригадай, мій лю-
бий,
Як кажуть старі люди:
— «Співай пісень!» —
«Не вмю!»
— «Кажі байки!» —
«Не смю!»

Чого ж то воно так
Прикинувся той ляк?

ВАГАДЛО

ипить пружина дзига
рева
— «Як вітер рухає
дерева
Так верну я вагадла
вправо
А потім знов штовхаю
вліво»
Колесико знід вала:
— Ось управо!

А друге вперекір, накриво:
— Ось уліво!

І почали навперейми
Давать вагадлу штовхуни:

Туди-сюди,
Сюди-туди!
Туди-сюди,
Сюди-туди!

А вдержати вагадло їм несила,
Бо тяжить воно вниз,
Язиком довгим хилитає сміло
Колесикам на злість:
Сюди-туди,
Наниз, брати!

Туди-сюди,
Наниз, брати!

* * *

Вагадло життєове штовхають
Вправо, вліво, —
Та все без діла,
Бо тяжить воно скрізь —
На комунізм.

ЧУДОВА СКРИПКА

музики скрипочка
була
Коли він спроквола
По неї смиком поведе
Вона задеренчить,
Немов бджола
Гуде,
Як колесо рипить,
Реве.

Колись, чи мимохить, чи вмисне,
А саме як — незвісно,
Але хтось сів

І на тріски ту скрипку потрощи
Схопивсь за голову музика:

— «Оце настачив лиха!

Ну що його робити?

Трісок цих не стулити,

Хоч зараз викидай»...

— «Еге, стривай!» —

Спинила жінка харпака:

— «Біда ще може й не така.

Вдягай-но ти жупана,

Бери п'ять злотих на ралець

Та чимчикуй до того пана,

Що в місті десь майстерню має:
Він, певно, добрий фахівець
І щось тобі порадить».

Музика повагавсь, потилицю почував,
Але послухав.

Приніс.

Музичний майстер подививсь

І каже, втявши діло:

— «Гаразд! Приходь, лишень, в неділю.

Ще буде скрипка жити, —

Нехай той гевал не радіє,

Що, певно, мав лиху надію

Тебе без неї залишити».

Приходе у неділю знову, —

А скрипка вже й готова.

— «А ну, лишень, заграй!

Та тільки знай:

Не сипай смиком, наче батогом

По спині, по волівій, —

Натискуй повагом,

Поволі».

Бере музика

Ту скрипочку і смика,

Та як заграв, —

Немов хто скрипку підміняв:

Де хиже ділося гудіння,

Настирливе, бридке рипіння?

Чудовий срібний згук

Бренить зпід його рук,

Сміється, ластиться, чарує,

Ридає, стогне і сумує,

Безмежне чується весілля,
Журлива пронесеться хвиля —
Все скрипка грає-виграває,
Немов би то жива співає.
— «Та що це ти зробив з того
отрібку?»
— «Як що? Ти ж бачиш — скрипку.
Напасник твій, замісто шкоди,
Зненацька став тобі в пригоді:
Поцілені платівочки брелять,
Їх треба тільки постулять —
І з тих окремих голосів
Полине пісенька без слів».

* * *

Біда і нашій скрипці,
Та поштукуєм — не журіться!
Буде в фєдеративній лад
Без жодних вад.

ЖІНКА Й ПАВУК

жінки в хаті мухи за-
велись.

Нема від мух покою:
Все лізуть в очі, рот
і ніс

Гудуть
І спати не дають.
Ну, що робить з такою
Нахабною юрбою?

Благає жінка павука:

— «Павуче, любий брате,
У тебе вдача вояка —
Повичись мені хату».

— «Гаразд!» — сказав павук

І вмить

Ловить

В мережу - павутину
Почав всіх мух
У жінчиній хатині.
Невдовзі й дух
Навратливої зграї зник
Повік.

Тоді ганчіркою з кутка
Почала жінка вимітати

Гладкого павука.
— «За що? Стривай»...
— «Мовчи-но, кате,
Та тікай
І не погань вже хати».

* * *

Концесії, мій друже,
На це подібні дуже.
Хто ж буде жінка й мухи
Пізнаєш без науки.

А скажеш, що нема подяки павукові
Брехня! Адже гладкий він і на волі.

МЕТЕЛИК І ГУСЕНЬ

Метелик - вродник залетів в садочок
Поласувати медом всмак
На липових квітках,
А на листочках
Гусень плазувала
І жерла їх помалу,
Перетворюючи на сито.
Метелик гордовито

Очима скинув

І всміхнувся:

— «Тю, почвари! Мов гадюки...

Я збувся б

Розуму з розпуки,

Коли б хоч трохи був подібний

До цих тварин, нарід нездібний

До вищого життя,

До почувань вознеслих,

До прагнення буття

На взірець сил небесних.

Геть звідсіля що-сили,

Щоб не вкаляти крила

Такі чудові,

Прозорі, гарні, кольорові»...

— «Гаразд!» — метелику перепинила
Ідна слухачка:
— «Ти — вродник, я — брудначка.
Але чи ти забувся,
Що в шкіру отаку
Погану і гидку
І ти колись горнувся?
Тепер спанів та задаваться, —
Немов в тобі не наша праця?
То що ж? Пишайсь на славу,
А я помалу
В собі знов сили творчої зберу
І віри йму,
Що прийде час,
Коли вже нас
Метелики облишать зневажати
І, стрівуши, нам скажуть: мати!»

* * *

Інтелігенте! Чуєш?

ДВА КОНІ

Два коні везли віз на
кручу
Вантажений, важкий,
рипучий.
Один — баский, кри-
жастий,
Другий — кволий,
І дужому говорить:
«Ну, як тебе не клясти?

За тобою

Я поспішати завжди мушу,
Й візник мене нещадно пужить.
Від тебе маю гніт і батоги,
Не хочу більш в супрязі йти
І працювати тут надміру».

Озвався візник до коней:

— «Вірю,
Що кволий

Батогів у мене більш приймає,
Та воза другого я де придбаю?»

* * *

В супрязі ходять люди і народи,
І тяжко слабшому, і шкода,

І поки-що не сила
Зробити так,
Щоб всі свій віз возили
І мали спільний шлях.

ЦАПИЩЕ

акий собі адміністратор,
В овечій череді був десь
Там голова —
Цапище бородатий.
Усе гаразд, за все він
дбав.

Одна біда,
Що по-овечому —
ні слова.

Чи то не вмів.

Чи не хотів,

Чи ще яка була основа —

Не знати нам.

Та це, мовляли, ще півлиха,—

Ну, хай би там! —

Коли б не іншим дихав

Цапище овечкам:

Овечка:

«Ме-е!»

Цапище:

«Не-е!»

Учіться всі ви у мене,

За мною промовляйте чисто,

Бодай не були шовіністи».

* * *

Чи цап отой іще живе,
Чи головує там — не знаю,
Та тільки де-інде, чуваю,
Таких цапів до біса є.

ГРАМОФОН

е́ве та стогне Дніпр ши-
рокий» —
У грамофоні хор
співа.
— «Живу на світі со-
рок років,
Такого співу не
чував.
Оце краса! Оце
машина!» —

Каленик каже до дружини:
— «Крутни та слухай
На всі вуха
Сьогодні й завтра й безупинно.
І хліба не давай
І грошей він не просить:
Крутни, кажу, і край —
І хор вже стоголосий.
Такого, мабуть, і живого
Ніде нема».
Але Каленику дружина
Остуди завдала:
— «Овва!
Держи-но

Мойого хвалька!
Співа твій грамофон чудово,
Та з голосу чужого,
А свого —
Ні стілька».

* * *

І серед нас бувають грамофони:
Послухати — чудово,
Та з голосу чужого,
А свій — як на припоні.

ЩАСТЯ

о мудреця джиґун під-
ходить
І з посмішкою
мовить:
— «Ти знаєш все,
Вельмишановний,
І, безумовно,
Навчиш мене,
Як щастя людського
дізнати

І шлях до нього натрапляти.
Скажи, чекаю нетерпляче!»
— «Гаразд!
Навчу, юначе,
І покажу дорогу!
Ось слухай-но:
Забгати
Для цього треба ногу
В тісний,
Вузенький черевик,
Попоходить
Що-мога
І скинути по деякій годині —

Щасливий будеш чоловік
Ти тої же хвилини».

* * *

А що б мудрець тоді сказав,
Коли б хтось інший поспитав?

ОБРАЗА

абрався знов, немов
свиня,
Та й бреше, як
собака!
Нещасна доленька
моя:
Не жити — тільки
плакати!»

* * *

Свиня з калюжі:
— «Ой, брехня!
Пощо мене паплюжить?
Багно, помиї люблю я,
А самогон —
Байдуже!»

* * *

Образа взяла і Сірка:
— «Складаеш, жінко, байку —
Собака гавка, та гірка
Нам чоловіча лайка».

* * *

Поклала жінка мужика,
Замислилась одразу:
Чого скотині отака
Здавалася — образа?

* * *

Не треба, мабуть, і казати,
Кого до пива порівняти
Терпець невдовзі увірветься,
Барило панське розірветься
І на весь світ
Інтернаціональний гімн
Побідно загремить.

ОЛІЙНИЦЯ

а пасіці гуде:
Рій молодий нову
державу ладить.
— «Хай влада рад
буде!
Водноголос за ради!»
Бренять робітники з
бджолиного заводу.
А трутні: «Згода!
Згода!

Та голос там —
нам,
Бджолиним буржуям.
Братерство хай живе, і рівність, і свобода!»
Почув це пасічник, нівроку...
Олійницю бере широку,
Налляв води
І бджолам молодим:
— «Дивіться!
Водиця —
Вниз,
Олія — до вінця.
Оцей «демократизм»
Буржуям до лица».

* * *

Буржуйську олію «демократи»
Все пнуть у наші ради,
Та як не калатати —
Компартія на варті
І бачить панські карти —
Даремна гра!
З водою не змішати.

НАРАДА РАКІВ

байливий дідько Водя-
ник
Покликав раків на
нараду
І каже так до них:
— «В ставочку є кара-
сики і шуки.
Ось дайте-но
пораду,

Щоб у моїй державі
Карасики не знали
Муки,
І шуки
Щоб не були в неславі».
Поснідавши як слід,
Взялися раки сміло,
Щоб до-обід
Це покінчити діло,
Гаразд розплутать справу
І врятувать державу
Від сварок повсякчасних
Між шукою лихою
Й карасиком нещасним.
Гадали-міркували,

Крутили головою —
Щось не виходе діло.
— «От-то рахуба!
Немов би задубіло».
Найстарший мовив рак
І закопилив губу:
— «Коли вже так,—
Ось я пораю:
Ми пообідаємо
Вмить,
Та ще зберемось
Без обави
Порозсудить
І довести до краю
Прекапосні ці справи».
Оцю промову слуха
Стара досвідчена ропуха
І міркує:
— «Дурний ти, раче,—
Як я чую:
Ну де ж ти бачив,
Щоб сполучали в купу
Карасика і шуку?
Щоб не було в ставочку звади
Й карасики водились рясно
Та не приймали більше муки,
Порада
Ясна —
Повикидять всі шуки».

* * *

От-так колись селянам
Давали землю й волю,
Аж доки радовлада
Панів усіх — мітлою.

ЧАБАНЕНКО

о батька на толоку
Того-сього потроху
Приніс поснідати Іван,
Маленький чабаненко
Попив і попоїв старий
чабан
Охляв хуtenessько,
Куняв, куняв — та
й хропака задав

Ось нищечком Іван гирлигу взяв,
Повісив торбу через плечі
І міркує: — «Час настав
Тепер мені чабанувати.
Ось бережися, гурт овечий!
Щоб не займати
Мені засіяного поля,
Бо так смикну,
Що ну!»
Між тим, овечкам — воля.
І бачить чабаненко,
Що вже давненько
В зеленім житі самопаски
Один баран
Годується смачненько.

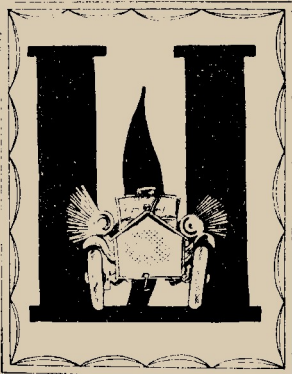

— «Чекай, заждеш ти ласки!»
Кричить Іван,
Бігцем перестриває
І в барана гирлигою шпурляє.
Але баран
Опуцька не злякався:
Буцька як дав,
Аж мій Іван
Додолу впав
І юшкою заллявся.
Від галасу прокинувся чабан
І каже синові малому:
— «А що, набив оскому?
Ось не дивись лишень високо,
Бо запорошиш злегка око».

* * *

Оцю пораду дати
Ще де-кому кортить,
Та треба помовчати,
Щоб гулі не набить.

ЛИХТАРІ

оффер кружляв біля
                        машини
Мастив мотор, лагодив
                        шини
Узяв води, налив бен-
                        зину —
На добру путь!
Підойму круть —
Машина мчить,

У даль несе,
Курить
Шосе —
Аж до зорі...
Надвечір думка — лихтарі?
А-йй, забув!
Де розум був?
На рівчака
Геть сторчака...

* * *

Пролетарі!
Нам комуністи — лихтарі.

ОТАРА

а взмор'ї паслася
отара.
Баран, як личить, на
чолі.—
Куди баран,
Туди й усі.
Аж ось гуркоче
хмара
І знявсь лихий північ-
ний вітер бора.

На суходолі —
Ламає ліс,
Трощить.
І шум, і свист,
Усе біжить.

На морі —
Пінлива хвиля хвилю доганяє
І бризки сипле градом...
До вітру повернувшись задом
У купу збилися овечки,
Мемечуть,
Передні задніх натискають,
В нестямі сунуть одні одних
Прямісінько в морську безодню.

І лава там за лавою щезає,
Зірвавшись стрімголів із кручі...
А де ж баран? Де той, що учить?
Тепер іззаду сам один,
І задом теж до вітру він,
І вітер теж його погнав
І вмить з отарою змішав.

* * *

Ми — люди — не овечки
І розум більший маєм,
Проте, бувають речі
Не кращі, як з бараном.

Т Е Л Я

воста задравши вгору
І вихиливши спину,
Ганя теля по двору,
Дуріє без упину.
Коли це із-під ніг
Зненацька коник —

Плиг!

Одразу на три кроки
Він одлетів

І десь в траві високій,
Сховавшись, сів.
— «Оце так-та-ак!»
Телятко здивувалось:
«Це стрибунець — мастак.
Коли б набралось
В моїх ногах
Остільки сили, як у нього,
Я плигонув би аж до гаю того.
Що ген-ген росте,
Де череду пасе
Старий пастух,
Та серед неї — бух!
От-то б перелякались всі корови
Та наш бугай здоровий!

Всі б казали: — «Телятко-молодець,
Над стрибунцями стрибунець».
Ой, дайте ж мені ноги
Такі, небесні боги,
Як в того коника навміць!»

Теля навколішки — беркиць!

І ну прохати,
Канючити, благати
Так невідмовно бога
(Скотинячого, певно),
Що він дурні вимоги
І ті благання ревні
Небавом задовольнив.

(Мабуть, не вольний
І бог скотинячий від шалу,
Що хутко так вблагало).

Зробились ноженятка
Такі міцні в телятка,
Немов би скуті з криці.
Воно і не бариться:

І вгору вмить
Теля летить,
А звідти знов
На землю — бов!
Аж горобці,
Почувши лясь,
У розліт враз.

Вже згодом полохливо
Пороздивитись диво
Помалу позлітали
І так зацвірінчали,

Побачивши млинця
Замісто горобця:
— «Гай-гай! Погана штука!
От-то ж тобі наука:
Щоб високо стрибати
Ще треба крила мати».

* * *

А я скажу від себе:
Мабуть і розум треба
Не стільки, як в теляті,
Було б чого стрибати.

ШКАПИНА Й ОВЕС

орати під овес зібрався
незаможник.

Шкапина злюща рже
вороже:

— «Голодна я поприся?
Коли кишки порожні?
А дзусеньки! А дзу-
ськи!

Раніше нагодуй,
Вівса дай шаньку,

Тоді вже я піду
На лан твій».

— «Та де ж його візьму я?»

Господар репетує:

— «В коморі зо три пуди.
З'їси—і край.

Лягай та помирай,

Бо й сіяти вже нічим буде».

Шкапина форкає, не слуха:

— «Давай вівса хоч хунтів п'ять,
Бо не піду горать».

— «Дурна, шкапухо!

З них двадцять вродить.

Живися поки сіном.

Для тебе ж ця робота.
Голодні зараз всі ми».
— «Давай вівса та й годі!
Не чув хіба ізроду:
Як хочеш праці мати,
Так треба годувати»...

Розсердився господар:
— «Ще й інша ходить чутка:
Раніше попрацюй,—
Тоді зубами хрумкай».

* * *

От загадка нам, братця:
Що вперед — страва? — праця?
Згадаймо і руїну,
Що була в радкраїні.

МАНДАТ

ай люди вибачать на
слові:

Мандат ослові
Хтось велетенський
видав...
Старшинського на-
бравши виду
Зчинив осел такий
гармидер,

Що звірям всім забило

баки:

— „Горлати вміє так не всякий!

Оце розумний голова,
Над старшинами старшина!»

І з того переляку
Лакузи, звісно, завелись:
Котрий ослу копита лиже,
Котрий цілує хвіст,
Ганяє мухи з крижів,
Котрий під пахвами лоскоче,—
Чого осел не схоче,
До послуг вмить.
Один Сірко
в кутку гарчить:

— «Чому ослові честь?—
Мандат у нього єсть!»

* * *

Буває так і з нашим братом,
Що голову замінюють мандатом.

В О Л И

омер старий господар
і майно,
До сина молодого
перейшло.
Побачивши волів, сусіда
гука
«Радієте, мабуть?»
Тепер вже батога
Старого вам забудь

Прийдеться,
Зазнати кращого життя
Нарешті доведеться».
— «Кажіть! Хіба нам не знаття,—
Волова одповідь була:
«Що в молодого козака
Занадто замашна рука?
Нехай другий господар буде:
Волова доля
Лиха неволя,
І нас батожить не забуде».

* * *

От-то ж і знай, мій друже,
Що всяка влада пужить.

А щоб не мати зовсім влади,
Гуртуймось у Всесвітню Раду.
Самі трудящі — геть панів! —
І не будемо за волів.

СВИНОТА

апередодні свят
Господар порався
на дворі.
Кипить робота!
Все лагідно, порядок
і чистота
Але свинота
Кувікала щось інше
на оборі

— «Дивись, як дурень там потіє,
Мете мітлюю,
Працює заступом, сокирою, пилою,
Того не розуміє,
Що краще свинорії
Не знайде ані чого в світі.
На нашу думку так:
Полити
Скрізь помії,
Навезти гною купи і пустити
Це потовкти гаразд
І попорити нас.
От-то була б робота!»
— «Мовчи, свиното!»—
Озвавсь Сірко зпід тина:

— «Свині свинарник — рай,
Це знає і дитина.
Мовчи ж, не заважай
І знай свою хлівину!»

* * *

Трудящий люд працює,
А от буржуї
Свинячим писком
Каляють комуністів.

ПЕТРУСЕВА ХАТА

одому з брану повер-
нувсь
В село їдне Петрусь.
Багато де-чого
начувсь,
Набачивсь за три ще
й з гаком роки,
Поздишав трохи
Й будувати

Собі будинок кращий загадав.
— «Які погані хати
По селах всіх у вас»,—
Петрусь з сусідів глузував:
— «Тісні, брудні, горбаті...
Ось прийде час—
Собі палац,
Побачите, збудую враз».
І без обави
Свою халупу вщент ламає.
Щоб потім збудувати
Новенький дім
На місці тім.
Не важко руйнувати—
Аби почав.

Ураз немає хати, —
 Як віл злизав.
 Аж ось як гримне хмара,
 Як заперіщить дощ,
 Гуркоче грім, хуртеча, чвара...
 Й босонож
 Петрусь чухрає,
 Чортякаючись, з двору аж до ганку
 Своїх сусідів ближчих і благає:
 — «До перестанку
 Негоди цеї, хоч на час,
 Чи не дасте переднювати
 Мені, сусідоньки, у вас?»
 Сусід в одказ,
 Всміхнувшись, промовляє:
 — «Біда на розум наставляє!
 Коли погана хата —
 Будуй нову,
 Та не ламай стару,
 Аж доки працю, брате,
 Ти не скінчиш своєю».

КУРІПКИ

одила квочка
Коло кілочка,
Водила діток
Коло квіток,—
І бачить квочка:
В колисці жінка ко-
лише дочку,
— «Яке безтямне, яке
убоге,
Звестись не вміє воно
на ноги!

Дивись — он трусять мої куріпки,
Розумні зроду, дотепні дітки».
Сміється жінка на повні груди:
— «Такі розумні й до віку будуть!
Людському роду межі немає,
Людська думка до зорь сягає».

ЩИРИЙ ПІП

ув храм...

Попові щастя:

Аж до брами

Нема де зернятку

упасти.

Безмірно радий піп

Молебень править

І, щоб угодника про-

славить,

Як не почав ходить,

Як не почав кадить,—

У церкві мов туман стоїть.

А попик паки й паки!

Сховав у димі весь олтар,

Не видко вже й богів ніяких

І сам говорить, як з-за хмар.

Від ладану не пахощі— вже сморід,

І чхає й кашляє нарід,

А піп із радощів іще кадінням морить

Аби святому догодить.

І догодив:

Так щирий попик накадив,

Що вадить, рве

І на подлогу водограєм пре.

Тривали довго люди так, а далі —
ходу
І піп з угодником лишився без народу.

* * *

Трапляються і в нас побожні люди:
Є кілька критиків, відомих нам,
Святим писакам курять тиміям,
Аж читачам так само нудить.

П О Ж Е Ж А

Їднім селі в небіжчика
Кіндрата
Удень зненацька за-
нялася хата.
Сиділи вдома і старі,
і діти —
Було велике свято —
Тому й гасити
Було б кому,

Але...

Та краще вже почну
Без лайки
Свою казати байку.
— «Ой, лишенько!

Пожежа!

Пробі!»

Кричить сусід Методій
І рятувати
Біжить своїх волів
В повітку стрімголів.
Московка Катерина
Чим дужч до скрині,
Щоб витягти із хати
Жіноче щмаття.

Старий Прокоп
Кожуха — хоп
Та на городи,
Щоб зберегти від шкоди.
Мала Маруся
Жене скоріше гуси.
Галина, її мати,
Всі бебехи із хати
Крізь вікна викидає.
Сусід Мусій
Що-сили поспішає,
Щоб вулик свій
З садка кудись тягнуть,
Бо бджоли пропадуть.
І всі кричать і репетують,
На гвалт що-сили галасують:
— «Рятуйте,
Пробі,
Добрі люди!
Ой, боже ж мій!
Ой, що ж то буде?»
А що ж було?
Згоріло все село...

* * *

Тепер немає хати
Не тільки у Кіндрата, —
Ще й в Мусія, Катерини,
У Methodія, Горпини,
У Прокопа і Галини,

Та й сусіди їхні бідні
Всі зазнали що то — злидні,
Сльози ллють і долю лають,
А хто винний — не вгадають.

ПРАПОР І КУЛЕМЕТ

червоному куточку
в клубі
Старенький прапор був
І кулемета тулуб.

Написано:

— «Шануймо ці клей-
ноди!

Із прапором оцим
Та з кулеметом-
скорострілом

Червоні молодці
Одбили наступ білих
На наш завод».
— «Хай знає весь народ, —
Горлатий кулемет кричить:
«Мені належить шана.
Я ворога загнав в кущі,
А ти — ганчірка драна!»
— «Мовчи, —
Ізтиха прапорець говорить:
«Попав ти випадково
У руки робітничі
І з ними білих бив,
А міг піти за іншим кличем,

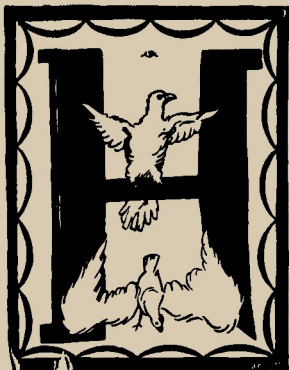

Контр-революції служив би
У таборі ворожим.
Мета ж моя —
Є проти панства боротьба
І бути іншою не може».

* * *

Такі бувають наші специ, —
Радвладі службою клянеться:
І те зробив і се зробив...
А коли б іншому служив?

ДВІ ПОТВОРИ

е знаю вже, яким це
робом сталось,
Потвори дві понаро-
джалось
Орлячі крила,
Неначе з криці куті,
До курки доля
почепила,
А могуті,

Орлові вільному, — від курки
Куценькі
І кволенькі
Повісила обабіч, мов дві цурки.
Орла повітря вабить,
Кортить аж по-за хмари,
В кублі сидіти вадить —
Та даром:
Не бачить йому волі,
Бо крильця кволі...
Колись не витримало серце
І знявся він з свого кубельця, —
Хотів полинути на небо,
Забувсь, що міць для того треба
Не тільки в серці,

Ще й у крилах.
І сизоперцю
Сила-в-силу

На землю злинуть пощастило.
З землі же знятись він не в змозі.
Серденько ние і болить,
В очах дрібні у нього сльози,
Але... що може він зробити?
А що ж друга потвора?
Що ж? Кублиться на дворі,
Куйовдить по-під тинню
Та дзьобає насіння.

Сама того не знає,
Навіщо крила має,
Бо тягнуться вони
За нею по землі,
Ходити заважають,
А випростать — несила,
Як би й схотіла,
Бо м'язи не втримають.

Ще й курячу великий ляк
Бере враз душу:
— «Чого летіти мушу,
Як проживу і так?»

* * *

Частенько доля так жартує:
Край світа б інший полетів
І все б життя перетворив,
Але... крилець йому бракує.

Другий же має силу, змогу,
Так серце, розум в нього вбогі,
Ще й ганджі телепень не чує
І з першого, бува, глузує.

П У Г А

олись-то коник вороний
Обурився на пугу:
— «Я не дурний
Терпіти далі цю наругу:
Що-дня нещадно
пужить
І по крижу, і по боках,
І по спині, і по ногах, —
Це може осоружить

Хоч кому!»

І щоб покласти край тому,
Намислив знищити він пугу
За прикру надолугу.

Схопив її зубами,
Жує, кусає, мне,
Що-сили рве,
Товче, трощить ногами,
Об землю б'є,
Копитами гатить,
Аж пил курить.

Так коник розпалився,
Що аж харчить.
Нарешті, зупинився —
Коли лежить

Від пужална трісок декілька
Та ремінця самі уривки.

— «А що? Позбувся лиха?

От-то і все!»

Превесело мій коник рже,

Задрав хвоста від пихи,

Понастобурчив вуха

І слуха:

Чи не хвалитиме кобила,

ІЦо попліч з ним ходила?

— «Овва! Позбувся! Ось дурний!»

Зненацька чує вороний

Глумливу відповідь кобили:

— «Хіба в господаря купила

Не вистачить на другу —

Ще гіршу пугу?»

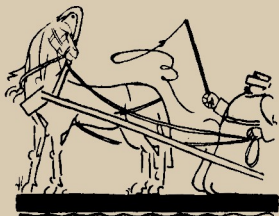
* * *

Тут помилку

Зразу видко:

Бий не било,

А правило.

ГУСАК І ЛАСТІВКА

іля ставочку ластівка
сиділа.
(Сюди вона набрати
мулу прилетіла).
Побачивши її, гусак
регоче,

Глузує і тергоче:
— «Яка шкандиба
На березі кульгає!
Вузька,
Мов риба,

А плавати не знає
Як.

Ось я — гусак —
Себе скрізь добре почуваю:
І хожу, й плаваю, й літаю,
Наче» ...

— «Та все погано, мій гусаче!»
Тут ластівка хвальку перепинила
— «Про мене краще
Їдне гаразд уміти,
Та не блудити».

І по тім слові полетіла.

* * *

Подивися—і в світі так:
Мов той гусак,
До всього хтось береться
(І не сміється!)
Та тільки й встиг,
Мов з клоччя той батіг.

РІВНІСТЬ

уло чотири сина
В старого селянина
І мав чотири морги
Плодючої ріллі.
Як став він помирати,
Зізвав усіх до хати
І землю тую рівно
На частки розділив.

— «Живіть, синочки, дружно,
Оріть ланки потужно,
Про рівність пам'ятайте —
Такий вам заповіт!»
Ця дідова наука
Пішла і до онуків,
І кожний взяв по частці,
Як заповідав дід.

Та кожному вже сину
Ділить на четвертини
Свою маленьку смужку
Для внуків довелось.
Дивились внуки криво,
Святе-бо рівність діло,

І проти неї перти
І не згадає хтось.

Пройшло ще років кілька,
І знов нові могилки:
Доводиться ділити
Правнукам дідів лан.
Шіснадцятку частинку
На кожну сиротинку
Рівненько поділили —
І кожний застогнав...

Попродали скотину —
Однаково загине,
Бо ніде корму взяти
На клаптику тому.
Міцна була родина:
І знов чотири сина
У кожного правнука
Їх спадщину імуть.

Не треба вже і плуга:
Сапою дівка-друга
Всю часточку правнука
За день переоре.
— «Чому земля не родить, —
Отут-бо жаль і шкода!
Плодилась би, як люди,
Так ні ж бо — не бере!»

Аж ось повстало диво:
Біднота вся сміливо
На панство-дідичівство
Війною піднялась.
Трудящих перемога
Дає закони строгі:
Панам усім віднині
Вже до земельки зась.

«Усім по сім!» — лунає
Від краю і до краю:
Ділити панську землю
Селянство почало,
Кому городу грядку,
Кому з паркану латку,—
Увесь маєток панський
Дуванять на село.

Були пани багаті
На що і чим орати,
Та люду-горопахів
Без ліку, без числа.
Тому-сьому по скибці,
Та й нічим вже ділиться:
Знов згага на землицю
Повстала навісна.

А в дідовій родині
Усе, як і донині:
«Усім по сім» не вийшло,
Звичайно, десятин.

Прирізали клапточок
З гороб'ячий носочок
І знов ділить почали
За звичаєм старим.

Так свято заповіту
Виконували діти
Старого дідугана
Про рівність отаку.
Коли вже там — не знаю,
Дійшли вони до краю,
І кожному дісталось
По самому гробку.

Де дворище стояло,
Життя де вирувало,
Горбкує кладовище
Занедбане, сумне.
А що було робити.
Як жити їм на світі? —
Про це спитайте, діти,
Когось, а не мене.

Одне скажу — комуна
Також про рівність дума,
Та тільки не ділити
Заповідає нам.
А вкупі працювати,
Щоб землю, нашу мати,
Примусити родити
У сто разів на сам.

І тамечки, де двоє
Злиднює десь порою,
Тоді прожити знайдуть
Людей із сто колись.
Бо люди — не худоба:
Нащадки хліборобів,
Що все життя кротами
Копирсали в землі —

І як кроти посліпли,
Од іншого одвикли
І чорною ріллею
Запона на очах,—
Оті наші нащадки
Позмінюють порядки
І кожний собі візьме
По силі - змозі фах.

Поділять всю роботу,
Кому яка охота
І здатність є і сила,
Щоб те зробити мав.
І рівність буде в тому,
Щоб кожний без утоми
У спільнім колективі
Посильно працював.

І рівність ще у тому,
Щоб дужому й слабому
Давалась відповідна
Робота на урок.

І кожному потреби
Вдоволити як треба,
А не порівну, мусить
Комуна назнарок.

От справжня рівність, діти,
І так ми будем жити,
Коли по всьому світі
Комуна перейде.
Геть дідову пораду,
Щоб «рівности» не зрадить
Бо до гробків, як бачим,
Всіх доведе людей!

З М І С Т

	Стор.
Стара байківниця	5
Вагадло	6
Чудова скрипка	8
Жінка й павук	11
Метелик і гусень	13
Два коні	15
Цапище *	17
Грамофон	19
Щастя	21
Образ*	23
Пиво	25
Олійниця	27
Нарада раків	29
Чабаненко	32
Лихтарі	34
Отара	35
Теля	37
Шкапина й овес	40
Мандат*	42
Воли	44
Свинота	46
Петрусєва хата	48
Куріпчи	50
Щирй піп*	51
Пожежа	53
Прапор і кулемет	56
Дві потвори	58
Пуга	61
Гусак і ластівка	63
Рівність	65

* Байки запозичені в білоруського байкаря Крапиви, С. П.

Ціна 35 коп.

Р.

